

דברי תורה וחינוך

א סולת פלבוץ

יתרו | לאה קליינשפיץ מנהלת אולפנת רגבים

בס"ד

מדוע זכה יתרו הגוי שפרשת מתן תורה תקרא על שמו?

השאלה מתחדדת כאשר שמים לב לכך שפרשת יתרו כוללת שני חלקים: עצת יתרו ומתן תורה.

אם בחלק הראשון אכן יתרו עומד במרכז העניינים- מגיע למחנה ישראל, שומע על קשייו של משה רבנו ומציע הצעות ייעול- הרי שבחלק השני, לכאורה, אין לו כל חלק והוא אף אינו מוזכר בו בפירוש או ברמז. אדרבה, בסיום הסיפור על יתרו נאמר במפורש: "וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו", כלומר: משה מוודא שיתרו לא ישתתף במעמד מתן התורה.

ענין זה אינו מקרי. זהו ענין עקרוני הכרוך בהבדל שבין ישראל לעמים.

תיכף לאחר מתן תורה, בפרשת משפטים, מציינת התורה במפורש: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם", ופירש רש"י: "לפניהם- ולא לפני גויים. ואפילו ידעת בדין אחד שהם דנים אותו כדיני ישראל, אל תביאהו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני גויים מחלל את השם ומייקר שם עבודה זרה להחשיבה". כך גם בגמרא: "אמר רבי יוחנן: נכרי שעוסק בתורה חייב מיתה, שנאמר: 'תורה ציווה לנו משה מורשה'- לנו מורשה ולא להם".

אם אמנם אין לתורה שייכות אל הגויים- כיצד יתכן שפרשת מתן תורה נקראת על שמו של אחד מהם??

לימדנו מו"ר הרב צבי יהודה זצ"ל שכל ספר בראשית וסיפורי האבות הם בבחינת "דרך ארץ שקדמה לתורה". כלומר: שרק לאחר שבנינו לתפארת את קומת המידות, שבה הצטיינו האבות, נעשינו ראויים למדרגת קבלת התורה שבספר שמות.

מעין בחינה זו מתגלה גם בסיפורו של יתרו, שאף הוא קודם למתן תורה.

יתרו היה האדם השלם. הוא לא היה רק "כהן מדין", אלא אדם ש"לא הניח... עבודה זרה בכל העולם שלא חזר עליה ועבדה, שנאמר 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים'. יתרו הוא שיא החכמה האנושית. הוא עורך את הבירור היסודי ביותר בכל הכיוונים.

וודאי יש בזה קידוש ה' גדול, כשאדם כמוהו מכריז שה' גדול מכל האלהים, וכך מתנשאת התורה האלוקית על גבי החכמה האנושית.

הדבר מזכיר את מלך כוזר, המחפש גם הוא את האמת בכל כיוון אפשרי, ודווקא על גבי בירור זה מקבלת הגעתו לאמונת ישראל משמעות עמוקה ביותר.

"גדול מכל האלהים" משמע: דוקא סיפר יתרו מגלה את ערכה הגדול של התורה.

מאיך גיסא, משה דואג לשלוח את יתרו לביתו לפני קבלת התורה, ללמדך ש"במקום שהפילוסופיה מסתיימת שם מתחילה חכמת הקבלה" (כתר ראש לתלמידי הגר"א). כלומר: הפילוסופיה, שהיא שיא החכמה האנושית, מהווה רק קומה א' ביחס לתורה, שעיקרה קבלת דבר ה' מן השמים.

שבת שלום